

Ledelsesberetning 2021

I løbet af 2021 (2020) besøgte i alt 166.251 (202.208) personer Nordjyske Museer, heraf har 95.656 (117.697) gæster besøgt vores fortidsminder, som Lindholm Høje gravpladsen, Vikingeborgen Fyrkat og Hals Skanse, eller besøgt museets åbne udgravninger eller museets mobile udstillingscontainer.

I 2021 kunne Nordjyske Museer notere et fald på 35.957 besøgende i forhold til 2020. Den primære årsag hertil må tilskrives, at udstillingsstederne på grund af Covid-19-restriktioner først lukkede op til juni måned, hvortil kom at vi i væsentligt omfang manglede de udenlandske turister på Vikingemuseerne Lindholm Høje og Fyrkat. To defekte tællere på henholdsvis Vikingemuseet Lindholm Høje og Hals skanse viste sig i løbet af sæsonen også at få indflydelse på det vigende besøgstal. Efterspørgsel på rundvisninger og byvandring var også faldende 2021.

Museets personale har anvendt 2021 til at fortsætte arbejdet for at øge egenindtægterne. Det kan man, grundet fortsatte Covid-19-restriktioner, ikke se på bundlinjen for 2021. Arbejdet i 2021 har forberedt initiativer i de kommende år. Således har man med velvillig støtte fra Aalborg Kommune indkøbt et billetteringssystem, som skal gøre det muligt, at sælge billetter online til REGAN Vest. Hertil har man undersøgt booking- og vagtplansystemer, som vil blive indkøbt i 2022. Alt sammen systemer, som skal gøre salg af arrangementer, byvandring og lignende langt nemmere.

Vilkårene for såvel ledergruppens som personalets arbejde har heller ikke været optimale i 2021. Den reduktion i personalet, som man foretog hurtigt efter Covid-19 i 2020, er stadig delvist gældende i 2021. En stor tak skal lyde til museets personale, der fortsat i 2021 har budt godt ind og løst opgaverne i den ny virkelighed, som museumsbranchen oplever i disse år. Overordnet set har det været en væsentlig årsag til, at museet i økonomisk henseende kunne vende det mindre underskud i 2020 til et mindre overskud i 2021.

Markedet har ændret sig væsentligt de seneste år, og opgaven for museets ledelse og medarbejder består derfor i de kommende år i at tilpasse sig den ny virkelighed. Søsætning af nye produkter og dermed indtjeningsmuligheder vil derfor fylde en stor del af dagsordenen i fremtiden.

Bestyrelsen

Museets bestyrelse bestod ultimo 2021 af: formand Per Lyngby (foreningsvalgt), næstformand Jørgen Pontoppidan (Mariagerfjord Kommune) Jørgen Skov Andersen (foreningsvalgt), Bjarne S. Hansen (foreningsvalgt), Anders Hind (foreningsvalgt), Kim Romdrup (medarbejderrepræsentant), Signe Stidsing Hansen (medarbejderrepræsentant), John G. Nielsen (Aalborg Kommune), Arne Schade (Aalborg Kommune), Søren Brunsholt Andersen (Aalborg Kommune), Thomas Høj (Mariagerfjord Kommune) og Gert Fischer (Rebild Kommune). Museets daglige ledelse varetages af museumsdirektør, ph.d. Lars Christian Nørbach.

Arbejdet i bestyrelsen har igen været præget af nedlukningerne betinget af Covid-19. Bestyrelsesmødet i marts afholdtes således online. På trods af de vanskelige betingelser, formåede bestyrelsen at gøre det udskudte arbejde med strategiplanen 2021-2024 færdig, så den kunne vedtages på mødet i juni 2021. Ligeledes fik bestyrelsen og museets kommunikationsafdeling som primære bidragsydere rebrandet museet. Resultatet blev et navneskift til Nordjyske Museer, nyt logo og såkaldt payoff – vi giver historien liv. I sammenhæng med museets strategi er dette arbejde grundlaget for at museet i de kommende år skal øge sine egne indtægter.

Økonomi og medarbejdere

Nordjyske Museer havde i 2021 (2020) indtægter på 54.162.134 kr. (51.703.917 kr.) udgifter på 54.072.696 kr. (51.765.098 kr.), hvilket giver ikke forbrugte midler på 89.437 kr. mod et merforbrug på 61.181 kr. i 2020. Årets resultat lægges til museets reserver.

43 % af museets indtægter stammer fra kommuner og stat, mens resten kommer fra entré (knap 3 %), salg i butikkerne (knap 3 %), arkæologi (33 %), fonde og indtægtsdækket virksomhed. Over de seneste fire år er fordelingen af museets indtægter forskudt i retning af, at de offentlige tilskud udgør en stadig mindre andel af indtægterne. Hvor de før 2018 udgjorde mere end 50 %, udgør de i dag kun lige over 40 %. Udviklingen skyldes primært stor aktivitet for museets arkæologiske afdeling. Når REGAN Vest kommer i drift, må man forvente at de offentlige tilskud vil udgøre en endnu mindre andel af museets samlede økonomi.

Indtægterne fra entré og butik udgjorde før Covid-19 omtrent 9 % af museets samlede indtægter, men har i 2021 på grund af de mange lukkeperioder taget et dyk til at udgøre under 6 %. Indtægterne fra disse kategorier er desværre reduceret med knap 1 mio. kr. i løbet af de seneste tre år.

Nøgletal indtægter 2021 (2020):

Aalborg Kommune 10.111.052 kr. (9.935.784 kr.)

Mariagerfjord Kommune 4.012.000 kr. (4.220.000 kr.)

Rebild Kommune 1.205.000 kr. (1.205.000 kr.)

Staten ordinært 5.531.152 kr. (5.493.003 kr.)

Staten REGAN Vest 2.600.000 kr. (2.600.000 kr.)

Entré og Salgsindtægter 2.938.500 kr. (3.087.106 kr.)

Fonde 342.198 kr. (616.800 kr.)

Arkæologi 18.209.896 kr. (15.765.274 kr.)

Indtægtsdækket virksomhed 1.156.051 kr. (825.166 kr.)

REGAN Vest fra året før 1.904.385 kr. (1.500.351 kr.)

Sponsorer og lokaleleje 2.222.988 kr. (2.636.869 kr.)

Formidling 887.185 kr. (798.684 kr.)

Arkæologi projekter 3.041.726 kr. (3.019.880 kr.)

På udgiftssiden fylder lønninger langt hovedparten, mens udgifter til lokaler (vedligehold, huslejer o.l.) og administration (IT o.l.) også er store poster i regnskabet. Museets økonomi er stadig udfordret af en ældre bygningsmasse, som kræver meget vedligehold. Der arbejdes på at nedbringe vedligeholdelsesudgifterne. Således afhændedes Vestergade 21, 9500 Hobro i 2021. Dette skete som et led i at flytte udstillingerne om Fyrkat ud på Fyrkat Møllegård. Museets aktiver nedskrives med 520.000 kr., som var det beløb ejendommen var optaget i regnskabet med.

I 2021 valgte Arbejdsmarkedets Feriefond at forlange lån givet til diverse museer og centre i hele landet, tilbagebetalt. Forud herfor var gået politiske forhandlinger blandt folketingets partier, således at ikke hele beløbet forlangtes tilbagebetalt. Nordjyske Museer havde i forbindelse med museumsfusionen med Sydhimmerlands Museum i 2009 overtaget et sådant lån på i alt 5.680.000 kr., hvoraf nu skulle tilbagebetales 10 % svarende til 568.000 kr., mens resten blev eftergivet. Beløbene fremgår af museets balance.

Ved Nordjyske Museer var der i 2021 (2020) beskæftiget 110 (122) personer svarende til 64 (67) fuldtidsstillinger. I forhold til 2020 er der atter sket en mindre reduktion i beskæftigelsen, hvilket primært skyldes den lange periode med nedlukning som følge af Covid-19. Omlægning af arbejdsopgaverne har desuden betydet, en mindre besparelse i antal medarbejdere ligesom også rengøringen nu vare tages af privat firma med reduktion af ansatte til følge. I den anden retning trækker den stadig øgede aktivitet indenfor arkæologien og arbejdet med projektet REGAN Vest.

Langt flere end halvdelen af de ansatte ved museet er sæsonansatte, hvilket typisk er i stillinger som museumsværter og projektansatte arkæologer. Disse opsiges efter sæson eller endt projekt. Men heldigvis har museet en stor og trofast medarbejderskare, der har været ansat i en længere årrække – således er der stort set årligt personaler, der kan fejre 25-årsjubilæum.

Donationer og tilskud

For at kunne opretholde sin forsknings- og formidlingsindsats er Nordjyske Museer afhængig af velvillighed fra en lang række private fonde og offentlige instanser. Museet vil gerne benytte lejligheden til at takke: Aalborg Kommune, Augustinus Fonden, Cirkushusets Støtteforening, C.S. Strøyerbergs fond til Bevarelse af Jens Bangs Stenhus, Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse, Den Nissenske Familiefond, Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond, Elisabeth Munksgaard Fonden, Farumgaard-Fonden, Folketinget, Fonden Til Bevarelse Af Gamle Aalborghuse, Jutlander Bank, Mariagerfjord Kommune, Nordea-fonden, Norlys, Realdania, Rebild Kommune, Region Nordjylland, Slots- og Kulturstyrelsen, Spar Nord Fonden, VELUX FONDEN, Aage & Johanne Louis-Hansens Fond og de forskellige foreninger med samlet omtrent 3.000 medlemmer, som er tilknyttet Nordjyske Museer. Hertil skal en særlig tak gå til museets sponsorer: Basis Tryk, Nordjyske Medier, AV Center, Pølsedrengene, Destination Nord og Partners A/S – og REGAN Vest sponsorer: Ambercon, Spar Nord Støvring, Uggerly Installation, Dansk Kassessystem, Comwell Rebild Bakker, Farrowtech, COWI, AART.

Udstillingsstederne

I Aalborg Kommune fordelte de besøgende sig i 2021 (2020) med 12.673 (18.722) på Aalborg Historiske Museum, 201 (202) i Apotekersamlingen, 4.486 (9.198) i Gråbrødrekløster Museet, 1.144 (5.486) på Hals Museum og 17.291 (15.826) på Vikingemuseet Lindholm Høje.

I Rebild Kommune blev Boldrup Museum i 2021 (2020) besøgt af 11.023 (14.052), mens 1.414 (398) kom i den endnu ikke åbnede koldkrigsbunker REGAN Vest.

Gæsterne på museerne i Mariagerfjord Kommune fordelte sig i 2021 (2020) med 2.773 (1.282) på Cirkusmuseet, 445 (372) på Hadsund Egnssamling og Møllehistorisk Samling, 388 (0) på Havnø Mølle, 1.380 (2.386) på Hobro Museum, 677 (909) på Lystfartøjsmuseet samt 16.698 (33.978) på Vikingemuseet Fyrkat og Fyrkat Møllegård. Publikum kunne i 2021 atter glæde sig over, at Havnø Mølles Venner efter en ufrivillig Covid-19-pause i 2020 kunne holde "Den Gamle Dame" åben.

Hovedprojekter jf. museets strategi

Aalborg Historiske Museum

Med velvillig økonomisk støtte fra Aalborg Kommune (2 mio. kr.) til eksterne samarbejdspartnere (Arkitema, BARC, COWI samt Torden & Lynild) og en solid arbejdsindsats fra museets egne folk kunne udarbejdelsen af projektmappen for Aalborg som historisk destination gøres færdig.

Projektet blev præsenteret for Aalborg Byråds budgetseminar 2022, og Aalborg Kommune kvitterede med en sindetskrivelse på 30 mio. kr., hvormed fondsarbejdet kunne gå i gang. Museets

bestyrelse tilkendegav, at man ville kunne bidrage med 3 mio. kr. Ved udgangen af 2021 havde museet således opnået tilsagn på i alt 34 mio. kr. af de ca. 80 mio. kr., som det samlede budget lyder på. De kommende år vil blive brugt på fondsarbejde, ligesom museet vil forsøge at realisere dele af projektet, hvis muligheder og midler herfor kan rejses.

Projektet Aalborg som historisk destination går overordnet set ud på at formidle Aalborgs Historie med udgangspunkt i museet i Algade samt udvalgte satellitter i midtbyen – Aalborg Kloster, Aalborg Rådhus, Jens Bang Stenhus og Gråbrødrekloster Museet.

Fyrkat

Projektet med flytning af udstillingerne af Fyrkatfundene fra Hobro til Fyrkat Møllegård nød væsentlig fremme i 2021. Følgende fonde har således bevilget midler: Dronning Margrethe & Prins Henriks Fond 200.000 kr., Jutlander Bank Fonden, Spar Nord Fonden 500.000 kr., Knud Højgaard Fonden 500.000 kr. Hertil kommer museets egenfinansiering på 2 mio. kr. og Mariagerfjord Kommunes bidrag på 3 mio. kr. Med den hermed tilvejebragte finansiering besluttede bestyrelsen at sætte gang i fase 1 af projektet – renovering af Øst-længen på Fyrkat Møllegård. Der er dialog med flere fonde for finansiering af resten af projektet.

Ved udgangen af 2021 lykkedes det at afhænde bygningen Vestergade 21, 9500 Hobro til Hobro Menighedsråd. Salget var en konsekvens af flytning af Fyrkatfundene herfra til de nye lokaler på Møllegården. For en del af Fyrkatfundene (Vølven) blev der i 2021 indgået en aftale om udlån til Nationalmuseet til og med 2027. Her indgår hun i den kommende Vikingeutstilling.

Arbejdet med udfærdigelse af UNESCO-ansøgningen afsluttedes i 2020, hvorefter den i januar 2021 kunne underskrives af kulturminister Joy Mogensen og indsendes til kommentering og evaluering ved ICOMOS. I september gennemførtes en yderst vellykket Field Mission af ICOMOS repræsentant dr. Adrian Olivier. Til at præsentere Vikingeborgen Fyrkat fik Nordjyske Museer uvurderlig god hjælp af prof. emerita Else Roesdahl, Fyrkatspillet, Fyrkats Venner og Mariagerfjord Kommune. I sin egenskab af formand for nomineringen deltog museumsdirektør Lars Christian Nørbach i besigtigelsen af alle fem borge og et dialogmøde med ICOMOS i november i Paris. Spørgsmålet om optagelse på UNESCOs Verdensarvsliste behandles endeligt på UNECOS World Heritage Congress ultimo juni 2022.

REGAN Vest

Arbejderne i bunkeren skulle have været afsluttede i november 2020, men ved udgangen af 2021 arbejdes der stadig med de sidste løsninger her. Som er af de større opgaver henstår således færdigmontering af hejset, sikrings af genstande og eltavler. Får disse forhold er bragt i orden og brandcentralen i Velkomstbygningen etableret, kan bunkeren ikke godkendes af beredskabet.

Til Velkomstbygningen kunne udgravningen af byggegruben endelig påbegyndes i 2021, ligesom støbning af fundament også blev tilendebragt. Elementerne skulle have været opstillede fra slutningen af 2021, men problemer med forsyningen gjorde, at leveringen af elementerne først kunne finde sted i begyndelsen af 2022. Åbningen forventes ultimo 2022.

Lars Christian Nørbach

Museumsdirektør, ph.d.
Nordjyske Museer